

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และค่านิยมวิชาชีพ
กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของ
พยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร

นางสาวภัทรภร สีตลวรารงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-211-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ORGANIZATIONAL FACTORS,
AND PROFESSIONAL NURSING VALUES WITH NURSING PRACTICE
REGARDING PATIENT ADVOCACY OF PERIOPERATIVE NURSES,
GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS

Miss Patharaporn seetalavarang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Program of Nursing Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

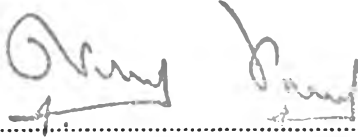
Academic Year 1998

ISBN 974-332-211-6

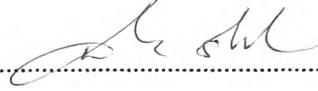
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กรและค่านิยมวิชาชีพ
กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาล
ห้องผ่าตัด โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร

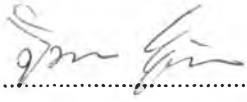
โดย นางสาวภัทรภร สีตลวรารักษ์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

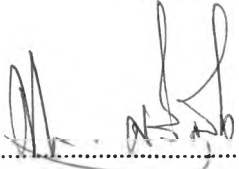
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุโข)

ภัทรภร สีตลวรางค์ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และ
 ค่านิยมวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย ของพยาบาล
 ห้องผ่าตัด โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL
 FACTORS, ORGANIZATIONAL FACTORS, AND PROFESSIONAL NURSING VALUES
 WITH NURSING PRACTICE REGARDING PATIENT ADVOCACY OF PERIOPERATIVE
 NURSES, GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา :
 รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 93 หน้า ISBN 974-332-211-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร
 และค่านิยมวิชาชีพกับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย ของพยาบาลห้องผ่าตัด
 โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลห้องผ่าตัดที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล
 ของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 278 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้
 ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร แบบวัดค่านิยมวิชาชีพ และแบบวัด
 การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เนื้อหาจากการถอดเทป
 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน หากค่าความเที่ยงแบบสอบถามโดยวิธีคำนวณสูตรแอลฟาของ
 ครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ .80 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
 และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลห้องผ่าตัดอยู่ในระดับสูง
2. ค่านิยมวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับการปฏิบัติการพยาบาลใน
 การรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลห้องผ่าตัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การได้รับความรู้/การอบรม
 ด้านจริยธรรม การรับรู้นโยบายด้านจริยธรรม และการได้รับการสนับสนุนด้านจริยธรรมไม่มีความสัมพันธ์
 กับปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์ผู้ป่วย
4. กลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสีทธิประโยชน์
 ผู้ป่วยของพยาบาลห้องผ่าตัด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ค่านิยมวิชาชีพ และการรับรู้น
 นโยบายด้านจริยธรรม ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 36.5 ($R^2 = .365$)

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
 สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
 ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติ ..... *ดร. สีตลวรางค์*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *จันทนา ยูนิพันธุ์*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม .....

4077582836 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : PERIOPERATIVE NURSES / PROFESSIONAL NURSING VALUES / PATIENT ADVOCACY / NURSING

PRACTICE / PERSONAL FACTORS / ORGANIZATIONAL FACTORS

PATHARAPORN SEETALAVARANG : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ORGANIZATIONAL FACTORS, AND PROFESSIONAL NURSING VALUES WITH NURSING PRACTICE REGARDING PATIENT ADVOCACY OF PERIOPERATIVE NURSES, GOVERNMENTAL HOSPITALS, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph. D. 93 pp. ISBN 974-332-211-6.

The purposes of this research were to study the relationship between personal factors, organizational factors, and professional nursing values with nursing practice regarding patient advocacy of perioperative nurses, governmental hospitals, Bangkok Metropolis. The subjects consisted of 278 perioperative nurses which were selected by cluster sampling technique. Research instruments were developed by the investigator to measure personal factors, organizational factors, professional nursing values and the nursing practice regarding patient advocacy. The content of the latter tool was derived from the transcription of the indepth interviews of 9 experts. It's reliability by Cronbach Alpha Coefficient was .80. Statistical techniques utilized in data analysis were mean, Pearson product moment and stepwise multiple regression analysis.

Major findings were the followings :

1. The nursing practice regarding patient advocacy of perioperative nurses was at the high level.
2. Professional nursing values was positively and significantly related at the middle level to the nursing practice regarding patient advocacy of perioperative nurses, at the .05 level.
3. There were no significant relationships between age, educational level, work experience, ethical training, the perception of organizational ethical policy, the organizational support, and nursing practice regarding patient advocacy.
4. The variables that could significantly predict the nursing practice regarding patient advocacy of perioperative nurses were professional nursing values and the perception of the organizational ethical policy. The total variance explained was 36.5 percent. ($R^2 = .365$)

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิสิต..... *Patharaporn Seetalavarang*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Jintana Yunibhand*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุขโข คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ช่วยเหลือในการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือ และให้คำสัมภาษณ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าห้องผ่าตัดของโรงพยาบาลทุกแห่ง ที่กรุณาอนุญาตและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ขอขอบคุณพยาบาลห้องผ่าตัดทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้กำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณคุณยุพเรศ อุษหา ผู้ช่วยเหลืออย่างมากในการจัดพิมพ์และให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลงด้วยดี

ภัทรภร สีตลวรารักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วยของพยาบาลห้องผ่าตัด ..	10
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
รายการอ้างอิง	70
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	77
ภาคผนวก ข	87
ภาคผนวก ค	89
ประวัติผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงตารางความเกี่ยวข้องของประกาศสิทธิผู้ป่วย กฎหมาย และ ข้อบังคับสภาการพยาบาลฯ	16
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลห้องผ่าตัด โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร	39
3	แสดงข้อคำถามค่านิยมวิชาชีพที่เป็นบวกและเป็นลบ	42
4	จำนวนและร้อยละกิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ ผู้ป่วยจำแนกตามลักษณะของสิทธิผู้ป่วยจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ก่อนและหลังการปรับปรุงแก้ไขแล้ว	45
5	จำนวนและร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัด จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การได้รับความรู้/การอบรม	53
6	จำนวนและร้อยละของพยาบาลห้องผ่าตัดในการรับรู้นโยบายด้านจริยธรรม และ การได้รับการสนับสนุนด้านจริยธรรม	54
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนตัวแปร ปัจจัยด้านองค์กร ค่านิยมวิชาชีพ	55
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลในการ รักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย	56
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ กับการปฏิบัติการพยาบาล ในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย	57
10	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการเลือกตัวแปรในการพยากรณ์การปฏิบัติ การพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย	58
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวพยากรณ์ที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R ² change) ในการพยากรณ์ การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษาสิทธิประโยชน์ผู้ป่วย เมื่อใช้วิธี Stepwise Solution	59
12	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และ คะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดง สมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์การปฏิบัติการพยาบาลในการรักษา สิทธิประโยชน์ผู้ป่วย	60